

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică

**Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a
tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu
apă, de canalizare și epurare a apelor uzate**

Chișinău, Mai 2015

Cadrul Legal

- ❑ ***Legea nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare , prevede:***

Articolul 7: Reglementarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare

- (1) Reglementarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se asigură de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
- (2) lit. e) Agenția elaborează și aprobă Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate.

Articolul 35. Reglementarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate

- (1) În domeniul alimentării cu apă și de canalizare se supun reglementării tarifele:
 - a) pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă diferențiat în funcție de locul de furnizare a serviciului, inclusiv în bloc locativ/casă individuală sau în apartament din bloc locativ;
 - b) pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică;
 - c) pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate.
 - d) pentru serviciile auxiliare

- ❑ ***Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate nr.741 din 18.12.2014 (MO nr.33-38/258 din 13.02.2015)***

Principii de reglementare

Metodologia este bazată pe următoarele principii de reglementare:

- a) **furnizarea fiabilă și continuă** consumatorilor a serviciilor publice de alimentare cu apă tehnologică și/sau apă potabilă, a serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate în condiții de siguranță și cu utilizarea eficientă a obiectelor sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- b) suportarea de către consumatori doar **a cheltuielilor justificate, minim necesare** operatorului pentru captarea, pomparea, tratarea, filtrarea, transportul, distribuția și furnizarea apei, colectarea, transportul și epurarea apelor uzate;
- c) desfășurarea activităților reglementate la **maximă eficiență**, ce ar oferi operatorului posibilitatea de a recupera cheltuielile sale justificate, necesare pentru desfășurarea activității reglementate și recuperarea mijloacelor financiare investite în dezvoltarea, renovarea și reconstrucția sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare și obținerea unei rentabilități rezonabile;
- d) **asigurarea transparenței** în procesul de reglementare a tarifelor.

DETERMINAREA TARIFELOR

Tariful pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică se determină în baza formulei:

$$TSAT_n = \frac{VSAT_n}{VAT_n} = \frac{CSAT_n + RAT_n \pm DVT_{n-1}}{VAT_n}$$

Tariful pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă se determină în baza următoarelor formule:

- a) pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă furnizată la punctele de ieșire din rețelele publice de alimentare cu apă potabilă:

$$TSAP_n = \frac{VSAP_n}{VAP_n} = \frac{CSAP_n + RAP_n \pm DVP_{n-1}}{VAP_n}$$

- b) pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă furnizată la punctele de ieșire din rețelele interne de alimentare cu apă ale blocurilor locative (apartamente):

$$TSAPa_n = \frac{VSAPa_n}{VAPa_n} = \frac{CSAP_n + RAP_n \pm DVP_{n-1}}{VAP_n} + \frac{CIRB_n}{VAPa_n} = TSAP_n + \frac{CIRB_n}{VAPa_n}$$

Tariful pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate se determină conform formulei:

$$TSC_n = \frac{VSC_n}{VAU_n} = \frac{CSC_n + RC_n \pm DVC_{n-1}}{VAU_n}$$

VSAT_n , VSAP_n, VSAP_{an}, VSC_n – venitul reglementat de la furnizarea în anul de reglementare "n"

VAT_n, VAP_n, VAP_{an}, VAU_n – volumul de apă

CSAT_n, CSAP_n, CIRB_n, CSC_n - cheltuielile operatorului în anul de reglementare "n"

RAT, RAP, RC – rentabilitatea operatorului în anul de reglementare "n"

DVT_{n-1} , DVP_{n-1}, DVC_{n-1} – devierile tarifare create la operator în anul de reglementare "n-1"

STRUCTURA CHELTUIELILOR

Reieșind din procesul tehnologic și specificul activității operatorilor sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare și conform prevederilor articolului 35 din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Metodologia prevede următoarea structură a cheltuielilor care stau la baza determinării tarifelor:

- a) Cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale;
- b) Cheltuieli de procurare a apei;
- c) Cheltuieli materiale;
- d) Cheltuieli pentru energia electrică;
- e) Cheltuielile cu personalul;
- f) Cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- g) Cheltuieli de distribuire;
- h) Cheltuielile administrative
- i) Alte cheltuieli operaționale.

Cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale

$$CAI_n = \sum_{i=1}^k \frac{VI_{in}}{DU_i}$$

VI_{in} – valoarea, la costul de intrare a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului de categoria “i” în anul de reglementare “n”. La determinarea tarifelor în valoarea imobilizărilor corporale și necorporale nu se includ valorile imobilizărilor date în locațiune, a obiectelor locative, de menire social–culturală, altor imobilizări care nu sunt destinate serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, imobilizărilor conservate și aflate în curs de execuție, imobilizărilor finanțate din donații, procurate din contul subvențiilor și alocațiilor acordate de către autoritățile administrației publice centrale și locale, transmise operatorului cu titlu gratuit sau în deservire tehnică, imobilizărilor finanțate din contul tarifelor de racordare și tarifului distinct achitat de consumatori. De asemenea, în scopuri tarifare, în calculul cheltuielilor privind amortizarea nu se includ imobilizările procurate sau create în afara planurilor de investiții aprobate de autoritățile administrației publice locale sau de către Agenție, după caz.

DU_i – durata de utilizare a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului de categoria “i”, care trebuie să corespundă duratei de viață utilă a imobilizărilor. Categoriile “i” se formează prin gruparea imobilizărilor cu durată de utilizare identică din punct de vedere economic.

Cheltuielile legate de procurarea apei de la alte persoane

se determină, conform formulei:

$$CAP_n = \sum VAPP_n \times TAP_n,$$

$VAPP_n$ - volumul apei procurate de la alte persoane, mii m³;

TAP_n – tariful sau prețul de procurare a apei de la alte persoane în anul „n”, fără TVA.

Cheltuielile materiale (I)

Cuprind valoarea:

- a) **materialelor tehnologice de bază** – reactivii chimici, materialele de filtrare și alte tipuri de materiale nemijlocit utilizate în procesele de captare, de filtrare, de pompare, de tratare, de transport și de distribuție a apei pînă la consumator, epurare și evacuare a apelor uzate, control și menținerea calității apei tehnologice, apei potabile și apelor uzate;

- b) **materialelor consumabile** – piese de schimb, energie termică, apă, gaze naturale, combustibil, lubrifianți, obiecte de mică valoare și scurtă durată, materiale de protecție, materiale de construcție și alte tipuri de materiale utilizate de operator în procesul de captare, de pompare, de transport, de înmagazinare, de distribuție și de furnizare a apei tehnologice și a apei potabile, furnizării serviciului public de canalizare, epurare și evacuare a apelor uzate, necesare pentru deservirea, întreținerea și reparația rețelelor publice de apă și de canalizare, altor immobilizări corporale și necorporale ale operatorului necesare pentru desfășurarea activității reglementate.

Cheltuielile materiale (2)

Cheltuielile materiale pentru fiecare tip de serviciu reglementat furnizat se determină de către operator pentru primul an de valabilitate a prezentei Metodologii – anul de bază, se examinează și se avizează de Agenție, după caz, se aprobă de consiliile locale sau de Agenție, după caz, ca cheltuieli de bază (CMo) pentru prima perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani. Pentru următoarele perioade, cheltuielile de bază (CMo) se determină pentru primul an al perioadei corespunzătoare de reglementare a tarifelor de 5 ani.

Pentru anii 2, 3, 4, 5 de reglementare, din perioada de reglementare a tarifelor de 5 ani, cheltuielile materiale se ajustează reieșind din factorii de influență conform formulei:

$$CM_n = CM_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + 0,5\Delta LR_n + 0,5\Delta NC_n)]$$

$IPCM_n$ - indicele prețurilor de consum în Republica Moldova în anul de reglementare „n”. La determinarea tarifelor pentru anul de reglementare „n” se ia în considerație indicele prețurilor de consum prognozat de Ministerul Economiei. La determinarea devierilor tarifare pentru anul de reglementare „n-1” se ia în considerație indicele prețurilor de consum publicat de Biroul Național de Statistică pentru anul de reglementare „n-1”;

$0,2 IPCM_n$ – componenta care prevede creșterea eficienței operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare pentru reducerea consumurilor de materiale.

Cheltuielile cu personalul

$$CP_n = CP_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + 0,5\Delta LR_n + 0,5\Delta NC_n)]$$

Cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare

$$CIE_n = CIE_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + K \times \Delta LR_n)]$$

Cheltuielile de distribuire

$$CD_n = CD_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + \Delta NC_n)]$$

Cheltuielile administrative

$$CA_n = CA_0 \times \prod_{i=1}^n (1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n)$$

Costul energiei electrice

Deține o pondere semnificativă în totalul de cheltuieli ale operatorilor, precum și dependența acestuia de factori care nu totdeauna pot fi controlați de operator, la calcularea tarifelor, cheltuielile pentru energia electrică consumată se determină separat pentru fiecare an de reglementare:

$$CEE_n = \sum_{j=1}^k (Wa_n^j + 0,1 \times (Wrif_n^j + Wrcf_n^j)) \times TE_n^j$$

Wa_n^j – cantitatea de energie electrică activă consumată de operator în anul de reglementare „n” la locul de consum, „j” în dependență de volumele apei captate, transportate, distribuite consumatorilor, a apelor uzate, configurația sistemului și regimului de lucru, kWh;

$Wrif_n^j$ – cantitatea de energie reactivă inductivă consumată în anul de reglementare „n” la locul de consum „j” în dependență de volumele apei captate, transportate, distribuite consumatorilor, a apelor uzate, configurația sistemului și regimului de lucru, kVArh;

$Wrcf_n^j$ – cantitatea de energie reactivă capacitivă injectată în rețeaua electrică de distribuție de către instalațiile electrice ale operatorului în anul de reglementare „n” la locul de consum „j” în dependență de volumele apei captate, transportate, distribuite consumatorilor, a apelor uzate, configurația sistemului și regimului de lucru, kVArh;

TE_n^j - tariful la energia electrică în anul de reglementare „n” în locul de consum „j”, lei/kWh;

kC – coeficientul de conversie a energiei reactive în energie activă, kWh/kVArh.
kC=0,1 kWh/kVArh.

Alte cheltuieli operaționale

$$ACap_n = TAap_n + Tap_n + FRap_n$$

$TAap_n$ – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” aferente plății taxei pentru apă extrasă (captată) din fondul apei, aferente apei potabile furnizate consumatorilor;

Tap_n – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” legate de achitarea altor taxe, impozite și plăți justificate, aferente serviciului public de alimentare cu apă potabilă;

$FRap_n$ – fondul de rulment în anul de reglementare „n” aferent serviciului public de alimentare cu apă potabilă, necesar pentru desfășurarea activității normale a operatorului.

Fondul de rulment

Fondul de rulment în anul de reglementare „n” (FR_n) pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă:

$$FR_{ap_n} = \frac{\alpha}{365} \times (CMap_n + CEEap_n + CPap_n + CÎEap_n + CDap_n + CAap_n + TAap_n + Tap_n) \times Rd_n / 100$$

α – necesitatea de fonduri de rulment în anul „n”, exprimat în zile de facturări, care se determină în baza regimului de facturare-achitare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare aplicate față de consumatori și a regimului de plăți necesar de a fi efectuate de operator pentru materialele și energia electrică procurată, achitarea serviciilor prestate de terți, în conformitate cu contractele semnate cu furnizorii, achitățile față de bugetul de stat și cel local în termeni stabiliți de legislație și obligațiile față de personal în conformitate cu contractul colectiv de muncă. Pentru toți operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, pentru prima perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani, $\alpha = 10$ zile. Pentru fiecare următoare perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani, valoarea acestui indicator se stabilește prin hotărîrea Agenției, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

Rd_n - rata medie la creditele bancare acordate persoanelor juridice în anul „n” pe sistemul bancar, publicată de Banca Națională a Moldovei la compartimentul: Statistici, Statistica monetară, Ratele medii ale dobînzilor, Rata medie la creditele noi acordate pe sistemul bancar, în monedă națională, persoane juridice, pînă la 12 luni.

Rentabilitatea operatorului

Se calculează în lei, pentru fiecare an de reglementare „n” reieșind din valoarea netă a immobilizărilor corporale și necorporale utilizate în procesul furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizarea și a ratei de rentabilitate:

$$R_n = VNI_n \times Rr_n / 100$$

VNI_n – valoarea netă reglementată în anul „n” a immobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului, care se determină conform formulei:

$$VNI_n = VI_n - FAI_n = VBI_n$$

VI_n este valoarea, la costul de intrare, a immobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului;

VBI_n – valoarea contabilă a immobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului la începutul anului „n”, aferente sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare;

FAI_n – amortizarea acumulată a immobilizărilor corporale și necorporale amortizabile de la darea lor în exploatare până la începutul anului „n”;

Rr_n – rata reglementată de rentabilitate stabilește la nivelul ratei medii a dobânzilor la creditele bancare acordate persoanelor juridice pe un termen de peste 12 luni în valută strină pe sistemul bancar, în anul de reglementare „n-1”, publicată de Banca Națională a Moldovei.

Planurile de investiții

Cerințele față de planurile de investiții urmate a fi aprobate, în scopul determinării tarifelor:

1) Operatorul anual, pînă la 1 noiembrie, va elabora și prezenta planul de investiții pentru aprobare. Operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, care prezintă în mod obligatoriu Agenției, spre aprobare, planul de investiții pentru anul calendaristic următor, în termen de pînă la 1 noiembrie.

2) În planul de investiții pentru anul calendaristic următor se reflectă obligatoriu :

a) compartimentele și obiectele investiționale, valorile investițiilor planificate integral și pe fiecare compartiment și obiect investițional în parte, sursele de finanțare;

b) descrierea succintă a obiectului de investiții, argumentarea necesității obiectului, valoarea investiției, justificarea economică, tehnică, obiectivele care vor fi atinse în urma efectuării investițiilor.

3) Planurile de investiții pentru anul calendaristic următor, nu mai tîrziu de 31 decembrie.

4) În planurile de investiții prezentate de operatori nu se acceptă obiectele de investiții în cazurile în care investițiile:

a) nu corespund cerințelor stipulate;

b) nu țin de activitatea reglementată;

c) țin de procurări sau lucrări care trebuie să fie atribuite la cheltuieli;

d) trebuie să fie recuperate de operator prin intermediul companiilor de asigurare (asigurări incluse în tarif), deciziilor instanțelor de judecată etc.;

e) nu sunt necesare, sunt neargumentate, nu dau avantaj economic cuantificat și duc doar la majorarea tarifelor

Mulțumesc pentru atenție!